

Hasiči loni zachránili stovky životů

V létě záchranáři nebývale často vyjížděli k velkým povodním po přivalových deštích

Vysočina • Krajští profesionální hasiči loni zasahovali u více než 6000 případů. Zaměstnávaly je požáry, dopravní nehody, ale také živelní pohromy. V hasičských statistikách se najdou i kuriózní případy.

„Vyjeli jsme k čápovi, který prý byl přimrzlý na sloupu elektrického vedení. Kontaktovali jsme zvířecí útulek a ukázalo se, že čáp je klidný ne kvůli tomu, že by se nemohl hnout, ale proto, že je zkrátka ochočený. Prý se vrátí domů sám,“ usmívá se Pavel Maslák z Hasičské-

Vybrané loňské zásahy hasičů:

21. února

dopravní nehoda autobusu a nákladního auta mezi Puklicemi a Střížovem, 23 zraněných osob, dva lidé zachráněni

17. – 18. března

lokální povodně související s táním sněhu, utonutí raftaře v řece Sázavě

7. dubna

dopravní nehoda dvou autobusů, dvou kamionů a pěti osobních aut na D1, deset zraněných osob, čtyři zachráněni, pět lidí evakuováno

15. dubna

mezikrajská výpomoc Jihomoravskému kraji – požár hradu Pernštejna

23. května

přivalové deště, lokální po-

vodně na Pelhřimovsku a Havlíčkovodsku

3. srpna

požár seniku v areálu ZD Budišova, škoda 2,5 mil. korun

12. září

přivalový déšť na Pelhřimovsku, lokální povodně

17. prosince

aktivace krizového štábu kraje Vysočina v souvislosti s nesjízdností a zablokováním dálnice D1

ho záchranného sboru kraje Vysočina.

Skutečná záchranná práce ale příliš úsměvně nenabízí. Jen požárů bylo loni na Vysočině 765 a celková škoda při nich byla vyčíslena na více než 62 milionů korun. Hasiči přitom uchránili hodnoty za bezmála 525 milionů.

Na silnicích kraje zaznamenali hasiči 1679 dopravních nehod, jejich pomoc byla třeba také u 41 živelních pohrom. „Na tomto počtu se nejvíce podepsaly jarní lokální povodně, červnové a zářijové přivalové deště na Pelhřimovsku a Havlíčkovodsku a ke konci roku potom vydatné sněžení,“ vysvětlil Maslák a na závěr vypočetl: „Celkově jsme loni zachránili 728, evakovali 217 lidí. Třináct našich příslušníků bylo při práci zraněno.“

Obce: Pracujeme za stát, ten však neplatí

Ministr vnitra František Bublan (s mikrofonem) debatoval s představiteli obcí dlouho. Diskusi právě přihlíží náměstky starosta Vladimír Měrka, náměstek ministra Josef Postránecký, hejtmán Miloš Vystrčil a ředitelka krajského úřadu Simeona Zikmundová. Foto: archiv kraje

Rančířov • Problémy s financováním státní správy, komplikace s novým správním řádem a také nabídka spolupráce při přípravě zákonů, které ovlivňují státní správu. To byla témata, která s ministrem vnitra Františkem Bublanem řešili v Rančířově u Jihlavy účastníci valného shromáždění Sdružení obcí Vysočiny.

Obce ministra upozornily zejména na fakt, že na ně stát přenáší stále více svých povinností, nedává jim ale na jejich plnění peníze. Starostové zejména nejmenších sídel také poukázali na neřešitelný problém, kdy mají mít od ledna povinně elektronickou úřední desku a podatelnu.

Krajský hejtmán Miloš Vystrčil

také zopakoval požadavek kraje na řízení krajského policejního ředitelství a posílení počtu policistů na Vysočině. „Pokud má mít integrovaný záchranný systém smysl, nesmí se stávat, že v případě krize komunikujeme se třemi ředitelstvími policie v sousedních krajích. Zdržuje to záchranu lidských životů a majetku,“ argumentoval hejtmán.

Zlatý Ámos z Vysočiny učí v Pelhřimově

Vysočina • Nejoblíbenějším pedagogem kraje je Ivana Krumplová ze Základní školy Krásovy domky v Pelhřimově. Zvítězila v prvním krajském kole celostátní ankety Zlatý Ámos.

Ivana Krumplová bude společně s kolegou Miroslavem Horákem z Humpolce zastupovat Vysočinu v pražském semifinále. To bude veřejné a bude se konat den před korunovací republikového Ámose, tedy v pátek 24. března 2006 v Praze.

O postup do celostátního klání usilovalo pět nominovaných učitelů. O jejich obhajobu se postarali sami žáci, kteří své pedagogy navrhli. Na jejich vtipu i origina-

litě, s kterou své učitele představili, pak záležel výběr dvou kandidátů do celorepublikového semifinále. „Zlatý Ámos je přehlídkou opravdových dobrých pedagogů. Ukazuje se totiž, že děti mají rády učitele, kteří nehrají na nějakou oblibenost, ale mají ke svým žákům opravdový vztah,“ řekla měsíčníku Kraj Vysočina při vyhlášení výsledků krajského kola radní pro kulturu Martina Matějková (ODS).

Ivaně Krumplové blahopřála Martina Matějková mezi prvními. Foto: archiv kraje

POVĚST Z NAŠEHO KRAJE

O lakomém mlynáři ze Svatky

Kousek od Svatky žil mlynář jménem Ignác, nedaleko od něj v chudé chaloupce žil pohodný Hlásek. Mlynář byl všem jeho dětem za kmotra, ale ani jednou do peřinek nedal žádný dárek. Zato se na hostině po křtu vždycky pořádně napil a hodoval až do rána. Jeho lakota se naplno projevila, když Hlásek jednoho dne zemřel na souchotě.

V chalupě pohodného Hlásky nebylo ani dost peněz na pohřeb – tak byli chudí. Vdova si přišla k mlynáři půjčit:

„Potřebovala bych, kmotře, půjčit pětku, pohřeb mě stál moc a musela jsem si půjčit, teď nemám na živobytí. Brzy vám peníze vrátím.“

Mlynář okolkoval, ale peníze půjčil. Místo úroku slíbila, že její synové oddělají mlynářovo pole. Vdova synům zatím o úmluvě nic neřekla.

Druhý den vyrazili do lesa na pařezy, aby mohli prodat dřevo a splatit dluh. Našli pěkný bukový pařez, máma ho ořezala, opřela se o něj a jak se trochu pohnul, našla pod ním hrnc plný dukátů.

Celí užaslí stáli jako zkamenělí nad nenadálým štěstím, pak se ale začali teprve pořádně radovat. Matka pak řekla nejmladšímu synovi:

„Tyhle dva dukáty zanes do mlýna kmotrovi, ať si zbytek nechá jako úrok za půjčku.“

Mlynář mohl na penězích oči nechat.

„Ani se mi nechce věřit, že peníze vrátíte tak brzy, kde jste je tak rychle vzali?“

Nejmladší syn mu podle pravdy pověděl. Mlynář poslouchal, pokyvoval hlavou a celou dobu jen přemýšlel, jak se pokladu zmocnit. Pak dostal nápad. Po setmění vzal přes hlavu koňskou kůži, řetěz do ruky a šel ke hláskům strašit. Strašidlo za dveřmi řinčelo řetězem, vyhožovalo a než zmizelo, slíbilo, že přijde příští noc znovu.

Matka i synové se báli, byla v nich malá dušička. Celý den byli nesví, ani jidlo jim nechutnalo. K večeru, jak se začalo smívat, přišel k nim vandrovník, který poprosil o nocleh. Hlásková byla ráda:

„Alespoň nás na to strašidlo bude v chalupě víc,“

Po večeri chvíli povíдали a když odbila jedenáctá hodina, zabouchal na dveře mlynář navlečený v koňské kůži. Vandrovník na lůžku za pecí se ptal: „Někdo k vám jde, proč ho nepustíte dovnitř?“

Nikdo mu neodpověděl a tak se šel zeptat sám: „Kdo jsi a proč stojíš venku v tak pozdní hodinu?“

„Jsem čert z pekla a jdu si pro dukáty, které jsem měl schované v lese pod pařezem, tady Hlásková mi je vzala!“

„Tak já ti něco povím,“ řekl na to vandrovník.

„Ty nejsi žádný čert, ty jsi ten lakomý mlynář, na kterého se celé peklo třese. A já si sem pro tebe přišel!“

Vandrovník odstrčil závoru, otevřel dveře, hodil si mlynáře přes rameno a vyletěl s ním do noci. Od té doby ho nikdo ze vsi už nikdy neviděl.

Pověsti z Vysočiny jsou převzaté z pořadu *Bylo nebylo*, který vysílá každý den v 16:00 hodin Český rozhlas Region na frekvenci 87,9 FM.

EXPONÁT MĚSÍCE

Hudební nástroje a kroj z Humpolce

Pudlač, nebo též fanfrnoch je malý soudek s jedním dnem, vrchní dno je nahrazeno kůží, uprostřed kůže je otvor a jím je prostrčen svazek žíní, uzavřený uvnitř na kousku dřeva.

Na soudek si sedl hudebník a druhý si namočil ruce buď v prášku z kalafuny nebo v teplé vodě. Oběma rukama tahal střídavě po celé délce svazku žíní.

Niněra je strunný nástroj, kdy jsou melodické struny vedeny uvnitř nástroje. Pravou rukou hráč otáčel klíčkou, která struny rozechvívala, levá ruka vytahovala dřevěné kolyčky a tím se struny zkracovaly. Nástroj má obvykle jednu nebo dvě melodické struny, ovládané mechanikou a několik bordunových strun, vedených mimo klávesy a hrajících po celou dobu stejný tón. Ve středověku se niněra užívala v duchovní hudbě, v 18. století získala oblibu na šlechtických dvorech, později se používala v hudbě světské a lidové.

Ženský kroj z humpoleckého Zálesí

Košile se skládala ze dvou částí: podolku (dolní část) z hrubšího plátna a tílka z bílého jemného plátna. Rukávy byly delší, široké, hodně vyduté, kolem krku ozdobný krejzlík, někdy červeně vyšitý nebo obšitý. Prsa zdobily bílé vyšívání, nebo sámečky.

Spodníček se nosilo několik, na dolním okraji měly zoubky, šňůrky nebo dirky.

Vrchní sukně bývaly bílé, plně kanýrů a vyšívány od pasu až dolů. U sukně hedvábných nebo brokátových byla přední část, která se zakrývala zástěrou, z úsporných důvodů nahrazena lacinějším materiálem. Tomuto vyšívání kousku se říkalo ledas.

Zástěry (fěrtoch) se vázaly přes sukně. Byly hodně dlouhé a široké, vzadu koukal jen kousek sukně, později se zúžily a zkrátily. Byly různých barev a materiálů, bílé zástěry byly bohatě vyšívány jako sukně.

Šněrovačka (lajblík) je nejdůležitější část kroje, bývala z nejlepších látek: brokátové, sametové, hedvábné; zdobená mašlemi, pošitými blýskavými penízky. Vzadu se zašněrovala pentlí. K lajblíku byly po stranách přišity šorcíky – podušky plněné vatou nebo pilinami, aby boky byly široké a sukně nepadaly.

Půlka (kosička) je velký bílý trojúhelníkový šátek, který se vázal přes lajblík a částečně zakrýval výstřih.

Plena je velký šátek, který se nosil uvázaný přes kabát nebo špenzr – vepředu překřížený s cípy zastrčenými do zástěry.

Čepce – horácká holubinka je čepce, typický pro oblast severozápadně od Humpolce, jinde například na Zálesí se nosily čepce takzvaného krasoňovského typu s barevně vyšíváním dýnkem.

Lidé získají další eurodotace

Vysočina • Na žadatele z Vysočiny čekají poslední evropské peníze ze Společného regionálního operačního programu. K dispozici je přes 50 milionů korun a projekty je možné přihlašovat až do konce března.

www.strukturalni-fondy.cz
www.jihovychod.cz
www.kr-vysocina.cz

Výzvy k předkládání projektů vyhlásila rada soudržnosti už poštěstě. Nejvíce peněz, 38 milionů korun, je k dispozici na rozvoj lidských zdrojů.

Tedy na aktivní politiku zaměstnanosti, celoživotní vzdělávání a sociální integraci. Na podporu infrastruktury cestovního ruchu už například zbývá jen něco přes milion. Zde mají šanci například turistické a naučné

stezky a cyklostezky. Přes 16 milionů zbývá na dopravní infrastrukturu, o tyto peníze ale mohou žádat pouze kraje, nebo jejich organizace.

Výzva: hledají se neziskovky

Vysočina • Na internetové adrese www.partnerstvi-vysocina.cz je k dispozici seznam neziskových organizací, které se kraji nepodařilo kontaktovat v rámci probíhajícího sčítání takových organizací na Vysočině. Kraj proto vyzývá všechny, které tato problematika zajímá, aby s kontaktováním těchto organizací pomohli.

Kraj zpracovává celkovou analýzu neziskového sektoru proto, aby se spolky a sdružení mohli lépe komunikovat a snadno je informovat o záměrech veřej-

ně správy a zejména o všech formách pomoci, které jim může poskytnout.

Kontaktní údaje:
Krajský úřad kraje Vysočina
odbor regionálního rozvoje
Vendula Hanzalová,
hanzalova.v@kr-vysocina.cz,
564 602 552,
Štěpánka Böhmová,
bohmoova.s@kr-vysocina.cz,
564 602 553